*І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 86. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ТРАВНЯ 1972 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 9, 1972 No. 86. VOL. LXXIX.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛИСЯ ВЕЛИКІ ТОРЖЕСТВА ІНТРОНІЗАЦІЇ І ХІРОТОНІЇ

Філядельфія. — Минулої неділі, 7-го травня, тут відбулися великі торжества інтронізації Митрополита Української Православної Церкви в ЗСА Владики Мстислава на Філядельфійського Архиєпископа та хіротонія Архимандрита Константина (о. Теодора Багана) на Єпископа УПЦ в ЗСА. У торжествах, що включали зустріч Владики Митрополита і Владики-номіната, Архиєрейську Святу Літургію з чинами інтронізації і хіротонії та бенкет, взяло участь понад 800 осіб, між ними Архиєпископ УПЦ в ЗСА Владика Марко, численне духовенство, представники багатьох установ і організацій (Український Народний Союз репрезентував його головний предсідник Йосип Лисогір) та миряни. Подбориці цього великого торжества будуть подані в чергових числах „Свободи".

Ієрархи, духовенство, громадські установи і парафіяни, зокрема молодь, вшанували о. декана А. Борсу у 40-річчя священства

Джерзі Ситі. — В неділю, 7-го травня, в цій українській громаді, що є рівнозначна з українською католицькою парафією св. ап. Петра і Павла, одною з найстарших українських парафій в Америці, відбулося зворушливе вшанування місцевого пароха і декана Джерзі Ситі, впреп. о. Антона Борси у 40-річчя його священства. В ювілейних святкуваннях взяли участь два Владики, Преосв. Йосиф Шмондюк зі Стемфорду та Преосв. Іван Стах, єпископ-помічник з Філядельфії, репрезентуючи рівночасно Митрополита Амврозія Сениши на та єпископа-помічника Василя Лостена, три десятки священиків та сотні вірних, в цьому репрезентанти трьох десятків місцевих товариств і організацій та, зокрема, молодь. Святі Літургії в церкві св. апп. Петра і Павла тієї неділі були відправлені на інтенцію Ювілята. Проповідь під час співаної св. Літургії, яку правив сам Ювілят, виголосив о. проф. д-р Мелетій Соловій, ЧСВВ, з Оттави, звертаючи увагу на таїнство священства та велику місію, зокрема українських священиків. Після полудня о год. 3-ій шкільна молодь під опікою Сестер-учительок, представники молодечих організацій та парафіян супроводили Ювілята із Владиками і духовенством з парафіяльного дому до церкви, де Вла-

(Закінчення на стор. 3)

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Понеділок, 8 травня 1972

У КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ ВІДБУЛИСЬ два викрадення літаків у ЗСА. Літак компанії „Істерн" був захоплений озброєним злочинцем у Пенсильвенії. Він двічі приземлювався в Даллесі, бо злочинець, діставши 303 000 долярів викупу, був невдоволений: замість 100-долярових банкнотів він хотів мати банкноти по 500 і по 1000 долярів, що врешті й дістав. Потім він вискочив з літака з парашутом десь над пралісами Гондурасу в Центральній Америці. Інший повітряний пірат захопив пасажирський літак компанії „Вестерн" під час лету із Солт Лейк Сіті до Лос Анджелесу. Врешті - решт той літак із стероризованими пасажирами приземлився на Кубі, як того вимагав злочинець.

НА 86-МУ РОЦІ ЖИТТЯ ПОМЕР ЕДВАРД КЕНДОЛ — винахідник „кортизону" для поборювання багатьох хворобливих мікроорганізмів. Він помер у Прінстоні.Е. Кендолл одержав у 1950 році за той та інші винаходи в ділянці медицини Нобелівську премію.

У НЮ ДЖЕРЗІ ЗАКІНЧИВСЯ ДОВГИЙ СТРАЙК водіїв та обслуги автобусів. Він тривав понад два місяці, рівно 66 днів. Представники компанії „Транспорт оф Ню Джерзі" підписали договір з представниками професійної спілки шоферів. Про заключення договору повідомив губернатор того стейту Кейгіл, після засідання, що відбувалось під його керівництвом і тривало 16 годин. Автобуси треба перевірити після довгої стоянки, у понеділок 8 травня вони ще не курсували.

1 300 УВ'ЯЗНЕНИХ У ФЛОРЕНСІ, АРІЗОНА, проголосили „сидячий страйк". Вони вимагають кращих удогіднень у тюрмі та більшої свободи. Доки адміністрація тюрми того не виконає, в'язні відмовляються виконувати будь-яку працю.

В ІТАЛІЇ СТАЛАСЯ велика катастрофа: пасажирський літак італійської компанії „Альиталія", яка саме відзначала своє 25-тиріччя, що летів з Риму до Палермо на Сицилії, зачіпив оо один із довкільних біля Палерма гірських шпилів, вибух в повітрі, загорівся і розбився. Всі 115 осіб в літаку згинули.

НА КІПРІ КРИЗА: кіпрський міністер закордонних справ Спірос Кіпріяну подався до димісії, подавши за причину опозицію проти його особи збоку грецького уряду. Спірос Кипріяну був вірним приятелем і союзником кіпрського президента Макаріоса, який є за збереження самостійности Кипру і проти злуки його з Грецією та противиться поступкам турецькій меншині на Кіпрі.

АВСТРІЙСЬКИЙ КАНЦЛЕР БРУНО КРЕЙСКІ ПРИВІТАЄ президента Ніксона на летовищі під Зальцбургом, коли Президент з дружиною і почетом прилетить до Зальцбургу, в дорозі до Москви 20 травня ц. р., і конферуватиме з ним на замку в Клессгайм наступного дня, перед відлетом Президента до Москви.

У ТУРЕЧЧИНІ ПОВІСИЛИ трьох терористів у віці 22, 23 і 25 років, які між своїми злочинами мали схоплення і вбивство ізраїльського дипломата та схоплення й убивство трьох британських радарових фахівців на турецькій службі. Терористи перед смертю прославляли марксо-ленінську революцію і лаялись проти „американського імперіялізму". Вони стояли з петлями на шиях на кріслах і, на їх просьбу, дозволили їм самим відштовхнути крісла.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГОЛДА МЕЇР ЗАКІНЧИЛА свої триденні відвідини у Румунії. Не виявлено нічого з її розмов з румунським президентом Ніколяєм Чаушеску, що вказувало б на посередницьку місію Чаушеску в затяжному ізраїльсько - арабському конфлікті. Але газети твердять, що Чаушеску не міг сказати Голді Меїр нічого такого про становище Єгипту, що могло б допомогти до виходу з сліпого кута: Єгипет надалі вимагає звільнення ізраїльцями всіх без вийнятку арабських земель,

ПРЕЗ. НІКСОН СКЛИКАВ НАДЗВИЧАЙНІ НАРАДИ КРАЙОВОЇ РАДИ БЕЗПЕКИ В СПРАВІ В'ЄТНАМУ

Вашингтон. — Президент Ніксон скликав на понеділок 8 травня ц.р. надзвичайне засідання Крайової Ради Безпеки, призначене — згідно із заявою представників Державного Департаменту — для розгляду ситуації в південно-східній Азії, зокрема у В'єтнамі. Для участи в цьому засіданні викликано телефоном державного секретаря Вільяма П. Роджерса, який перебував у Бонні, проводячи там розмови з членами західньонімецького уряду в справі заплянованої на другу половину травня ц.р. подорожі президента Ніксона до Москви. У зв'язку з цим засіданням відклав свою призначену на четвер подорож до Японії також Генрі А. Кіссінджер, дорадник президента Ніксона для справ національної безпеки, місія якого теж була пов'язана із поїздкою Ніксона до Москви. Державний секретар Роджерс повернувся до Вашингтону вже в неділю увечері. Після закінчення нарад у Вашингтоні він виїде знову до Европи, щоб продовжувати там свої розмови з представниками урядів різних европейських держав, зокрема з урядом Західньої Німеччини. Засідання Крайової Ради Безпеки підготовив президент Ніксон разом із Кіссінджером в останніх днях тижня під час свого перебування в Кемп Дейвід. В політичних колах сподіваються важливих рішень в справі В'єтнаму, зокрема, що названа Рада розгляне й вирішить справу потрібних заходів й акцій, спрямованих на припинення північнов'єтнамської офензиви. Перебуваючи у Брюсселі, державний секретар Роджерс заявив, що уряд ЗСА переконаний, що відповідальність за північнов'єтнамську офензиву несе уряд Совєтського Союзу, і заповів, що президент Ніксон заторкне цю справу під час відвідин у Москві. Роджерс звернувся також із закликом до урядів держав Північноатлантійського Пакту, щоб вони підтримали солідарно політику ЗСА у Південному В'єтнамі, спрямовану на дотримання американських зобов'язань супроти цієї країни.

Губернатор Воллес здобув перевагу у правиборах в Північній Каролайні

Ралей, Північна Каролайна. — У перших президентських правиборах, що відбулися на території цього стейту в суботу 6-го травня ц.р. осягнув перевагу над усіма іншими демократичними кандидатами губернатор Алабами Джордж Воллес. Здобуваючи 408 785 голосів, або понад 50 відсотків усіх виборців, Воллес переміг колишнього демократичного губернатора самої ж таки Північної Каролайни Террі Сенфорда, якому вдалося одержати тільки 304 397 голосів, або 37 відсотків. Всі інші демократичні кандидати здобули тільки незначну кількість голосів: конгресменка Шірлі Чізголм з Бруклину одержала 61 359 голосів, або 7%, сен. Едмунд С. Москі — 30 593 голоси або 4% і сен. Генрі М. Джексон з Вашингтону тільки 9 323 або 1 відсоток. Обидва останні відтягнули були свої прізвища із виборчих списків. На всіх 64 делегатів на демократичну конвенцію Воллес здобув 37 і Сенфорд 27. На республіканському списку президент Ніксон здобув 157 042 голоси, або 95 відсотків, а конгресмен Пол МекКлоскі з Каліфорнії 9 058 голосів, або 5%. Усі 32 республіканських делегати припали президентові Ніксонові.

ЗАКЛИК

Конференція Центральних Молодечих і Студентських Організацій при УККА закликає все українське громадянство до участи у Маніфестації перед Білим Домом та у Демонстрації під Совєтською Амбасадою у Вашингтоні, Д. К. в суботу 13-го травня 1972 р. Збірка всіх учасників о 12-ій годині біля пам'ятника Тарасові Шевченкові при 22-ій вулиці та „П" евеню. Маніфестація розпочнеться о 1-ій годині, коли після благословення Єпископами та короткого слова координатора молоді при УККА учасники перейдуть до „Лафаєт Парку" перед Білим Домом, де будуть виголошені промови українськими та американськими промовцями. Опісля українська делегація передасть для президента Р. Ніксона петицію, щоб він, перебуваючи у Москві та в Києві, виступив в обороні людських прав у Совєтському Союзі та проти арештів, які відбуваються в Україні.

Тому, що того дня у Вашингтоні будуть ще й інші демонстрації та маніфестації, головно засуджуючі американську політику в південно-східній Азії,Конференція при УККА вирішила, що ми мусимо відрізнитися від американських лівих елементів. Тому прохається жінок вбрати вишивані блюзки, а мужчини — вишивані сорочки. Тому, що не всі їх мають, Конференція доручила кожному місцевому комітетові приготовити синьо-жовті опаски для місцевих учасників.

Український Конгресовий Комітет Америки вислав запрошення на Маніфестацію до 45 американських політичних діячів-сенаторів, конгресменів, губернаторів, мейорів і ін. Вони матимуть змогу виголосити коротке слово під час маніфестації.

По закінченні програми Маніфестації учасники пирейдуть під Совєтську Амбасаду, де відбудеться Демонстрація проти арештів на Рідних Землях. Доручається усім підготовчим комітетам приготовити транспаренти на Демонстрацію та прапори і окремі транспаренти на Маніфестацію. Кожне місто повинне мати хоч один транспарент із написом назви того міста англійською мовою.

Конференція Центральних Молодечих і Студентських організацій при УККА ще раз закликає українську громаду підтримати та взяти участь у цій акції. Проситься якнайскорше записуватися на автобуси, винайняті місцевими комітетами, та жертвувати на збірку для покриття коштів цієї акції.

Згадаймо слова Валентина Мороза: „Буде суд, і знову все почнеться спочатку: нові протести і підписи, новий матеріял для преси і радіо всього світу. Разів у десять зросте інтерес до того, що написав Мороз. Словом, буде підлита нова порція оливи у вогонь, який ви хочене загасити".

**Конференція Центральних Молодечих
і Студентських Організацій при УККА**

Воєнна ситуація у Південному В'єтнамі щораз гірша

Сайгон. — Після того, як Третя південно-в'єтнамська дивізія, яка боронила підступів до міста Квантрі, столиці провінції тієї самої назви, спанікувалась, залишила позиції і безладно втікала, віддавши ворогові місто і провінцію, ситуація стала надзвичайно критичною також для великого університетського міста Хуе. Втікаючі вояки внесли хаос у тому місті, грабували і стріляли. Вся міська адміністрація, військовики і цивільні, втекли. Президент Південного В'єтнаму Нгуєн Ван Тіє змінив коменданта Третьої Дивізії й прилетів гелікоптером до Хуе, наказавши боронити место „за всяку ціну", але американські воєнні кореспонденти сумніваються, чи вдасться зупинити наступаючого ворога при відсутності бойового духа в південних в'єтнамців. Загрожені теж амер. бази Дананг і Плейку. В середущій верховинній частині Південного В'єтнаму ворог ще не здобув обложеного від 3-х тижнів міста Анлок, але військовики припускають, що не вдасться втримати те місто, бо шлях до нього зайнятий ворогом і не можна посилати туди резерв, яких — зрештою — також вже нема. Ворог очевидно націлений на перерізання території Південного В'єтнаму від заходу до сходу. Американське летунство знову важко бомбардувало ворожі війська у Південному В'єтнамі та перевело нову атаку в найближчу околицю столиці Північного В'єтнаму Ганой. В центрі міста дрижали будинки й мешканці схоронилися до пивниць. Американські джети збили три ворожі літаки совєтського типу „МІГ". На водах Тонкінської затоки перебуває могутнє з'єднання американської Сьомої фльоти, скріпленої іншими кораблями. Є там там уже шість літаконосців з кількома сотнями літаків та кількома тисячами морської піхоти.

Лідери Сенату вернулися з Китаю

Вашингтон. — Голова демократичної більшости в Сенаті Майкел Менсфілд і голова республіканської меншини Гю Скотт вернулися в неділю 7 травня ц. р. з своєї тритижневої подорожі до Комуністичного Китаю, куди їздили на запрошення комуно-китайського прем'єра Чджу Ень-лая із своїми дружинами та асистентами. На летовищі в Мериленді сенаторів привітало яких 150 осіб, але вони відмовилися будь-що виявити, поки не складуть докладного звідомлення президентові Ніксонові. Обидва сенатори, бувши у Пекіні, мали довгогодинні розмови з Чджу Ень-лаєм. Вони признали тільки, що очевидно у тих розмовах виявилися розбіжності поглядів, що їх проте одверто дискутовано. Вони відвідали загалом 6 міст в Китаї. Їхнє звідомлення у президента Ніксона було передбачене на вівторок 9-го травня ц. р.

Парляментарні вибори вирішують майбутність режиму в Італії

Рим. — Не тільки італійські громадяни, але й ввесь закордон, в першу чергу Західня Европа, з найбільшим напруженням стежать за парляментарними виборами в Італії, розписаними на неділю 7 і понеділок 8 травня ц. р. Напередодні виборів італійські газети припускали, що з-посеред 37-ох мільйонів зареєстрованих виборців голосуватимуть понад 93 відсотки, як це було також в останніх виборах у 1968 році. До виборів стало 9 політичних партій, при чому йдеться головно про те, чи можна буде зберегти при владі центро-лівий бльок, який тривав останніх 10 років і чи Християнсько-демократична партія, найбільша і найвпливовіша за всі післявоєнні роки, збереже ту свою політичну й престижеву позицію. Увага скупчена на найбільшій в Західній Европі Комуністичній партії, яка орудує могутнім організаційним апаратом і великими фондами з власних торговельно-промислових підприємств, і на нео-фашистській партії, яка офіційно зветься „Італійським Соціяльним Рухом". За всіма передвиборчими познаками та партія зросла в силах головно на Сицилії.

УКРАЇНЕЦЬ В РАДІ АЛБЕРТСЬКОГО УН-ТУ

Едмонтон. — Вперше до Наукової Ради Албертського Університету призначено українця — адвоката Петра Саварина, який раніше закінчив адвокатські студії в тій вищій школі. Він відомий серед громади, як активний пластовий діяч, член Клюбу українських професіоналістів, член КУК, викладач історії України на Курсах Українознавства та ін.., також очолює комітет української кредитівки і є членом Товариства сприяння УНРаді.

У Ню Йорку відкрито виставку творів М. Чулаєвського

Ню Йорк. — В неділю 7 травня відбулося тут відкриття в галерії ЛМКлюбу 3-ої індивідуальної виставки картин Миколи Чулаєвського. Формальне відкриття перевів голова Об'єднання мистців українців в Америці Михайло Черешньовський, який підкреслив ту наснагу й захоплення мистецтвом в автора, які дозволили йому в його пізньому віці і в дуже важких життєвих умовинах створити знову поверх пів сотні творів для третьої своєї індивідуальної виставки. Він звернув увагу, на тематику його творів — пієтизм до природи України, який давав йому силу малювати. — Сам мистець, Микола Чулаєвський, дякував Об'єднанню мистців і всім приявним та закликав американських українців, щоб тутешній добробут не притупив їхньої любови всього того ,що пов'язане з Україною. — На виставці показано 55 образів, майже виключно олії невеликого формату, за тематикою — пейзажі, квіти, мертву природу, сільську хату, українську сільську вулицю і т. п. подробиці української природи. Виставка відкрита до 21 ц. м.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — ДО ВАШИНГТОНУ

Філядельфія. — О год. 8-й ранку з-під будинку УСО „Тризуб" від'їдуть з Філядельфії на Маніфестацію і потім Демонстрацію у Вашингтоні в суботу 13 травня винайняті автобуси. Ціна переїзду в обидві сторони 6 долярів. Квитки можна набувати в крамницях „Оріон" і „Космос", в Українському Горожанському Клюбі при Френклін вул. Українці візьмуть масову участь в маніфестації і демонстрації у Вашингтоні в обороні безпідставно переслідуваних діячів української культури в Україні.

ГОЛОВНА РАДА ВИЗНАЧИЛА СВЯТКУВАННЯ 100-РІЧЧЯ НТШ, СТВОРЕНО НОВУ СЕКЦІЮ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — В суботу 6 травня тут в домівці НТШ відбулося засідання Головної Ради Наукових Товариств ім. Тараса Шевченка під головуванням президента Головної Ради проф. д-ра Євгена Вертипороха з Канади. Засідання було присвячене головно справі відзначування 100-их роковин існування Наукового Товариства. Центральне свято має відбутися 23 і 24 листопада 1973 року у Ню Йорку. Рішено, що воно буде охоплювати з'їзд, чи пак наукову конференцію з активною участю не тільки дійсних і звичайних членів, але й не-членів НТШ, українських науковців, — видання двома мовами короткої історії й бібліографії НТШ, видання наукового збірника та бенкет. Доповідачами в цій справі були генеральний секретар проф. д-р В. Стецюк і голова Ювілейного Комітету проф. О. Андрушків. Рішено відмежувати наукову й видавничу частину ювілею від Ювілейного Комітету та для науково-видавничої частини покликано Комітет у складі Президії Наукової Ради плюс голови крайових НТШ і директори Секцій. Стверджено, що є готовою праця проф. д-ра В. Лева — коротка історія НТШ і проф. Лев викінчує теж бібліографію творів НТШ за 100 років. Приявні звертали увагу на потребу чи конечність, щоб українські науковці заздалегідь приготовлялись до своєї активної участи у тому святі української науки, і щоб громадянство та окремі меценати української науки жертвували певні суми, потрібні для цієї цілі.

Другою справою, що забрала найбільше уваги, був внесок, підписаний 14-ма дійсними членами НТШ на допускальне статутом створення нової Секції Історії України. Відчитано в цій справі широко мотивований внесок проф. д-ра М. Стахова за потребу створення такої Секції і так само широко мотивоване негативне становище до цієї справи голови Европейської НТШ й директора Історично-філософічної Секції проф. д-ра В. Кубійовича, підписане теж проф. д-ром В. Яненим, як секретарем тієї Секції. Приявні професори д-р І. Витанович і д-р В. Ленцик, про-

(Продовження на стор. 3-ій)

УВАН у ЗСА відбула урочисту Шевченківську конференцію

Ню Йорк. — В суботу 6-го травня ц.р. тут відбулася урочиста Шевченківська конференція, призначена початково на березень, але ж відкладена з огляду на смерть сл.п. проф. Володимира Міяковського, члена Управи УВАН і керівника Музею-Архіву ім. Дмитра Антоновича. Відкрив Конференцію президент УВАН проф. Олександер Оглоблин, з'ясовуючи її завдання і закликаючи вшанувати пам'ять сл.п. професора Володимира Міяковського, видатного шевченкознавця й історика, ініціятора видаваних УВАН збірників п.н. „Шевченко". Першу доповідь на тему „Від Куліша до Синявського" виголосив проф. Юрій Шевельов, подаючи в ній огляд розвитку і стану вивчення Шевченкової мови, почавши від П. Куліша, і зокрема оцінку праць і досліджень відомого українського мовознавця Олекси Синявського, знищеного совєтським режимом. У висновках проф. Шевельов ствердив, що поза працями Синявського і ще кількома з початку 1920-их рр. шевченкознавство в УССР не дало ніяких замітніших праць у цій ділянці. В черговій доповіді на тему „Проблема українських зв'язків Шевченка" проф. О. Оглоблин висвітлив невідрадний стан із вивченням оточення Шевченка, зокрема ж його зв'язків з колами українського патріотичного дворянства й інтелігенції 1840-их років і кінця 1850-их років, стверджуючи, що внаслідок початково народницьких тенденцій і останнім часом совєтського режимного тиску ці зв'язки вивчені дуже неповно, однобічно а то й тенденційно, що у великій мірі причинилося до применшення постаті й ролі Т. Шевченка в історії України 19-ого сторіччя. На завершення Конференції маестро Йосип Гірняк прочитав Кулішеве „Слово над гробом Шевченка". В рамцях конференції була влаштована виставка творів Шевченка і праць про нього, на якій були показані окремі видання Шевченкових творів з різних років, включно із першим виданням „Кобзаря" з 1840 р. та автографами деяких Шевченкових поезій. Присутніх на конференції було понад 80 осіб.

Д-р Л. Романків і д-р В. Янішевський взяли участь у міжнародних конференціях

У квітні цього року відбулися дві міжнародні конференції в справах застосування магнетизму в компютерах і в цих конференціях взяли активну участь українські науковці: д-р Любомир Романків з Америки та д-р Василь Янішевський з Канади. Перша конференція відбулася в днях від 10 до 13-го квітня в місті Кіото в Японії, а друга відбулася в днях 16 до 19-го квітня в готелі „Фуджі В'ю" в парку Гаконе, у підніжжі відомої гори Фуджі в Японії. Темами обох цих конференцій було застосування магнетизму в компютерах. У першій з цих конференцій, на якій виголошено 400 доповідей, взяло участь около 800 науковців із 16 країн світу, в тому 504 з Японії, 145 з Америки, 18 із Совєтського Союзу, 14 із Західньої Німеччини, 11 з Канади та менші делегації з інших країн. До делегації із З'єднаних Стейтів Америки належав д-р Любомир Романків, який очолює групу дослідів магнетичних матеріялів та їх примінення в дослідній лябораторії відомої фірми IBM (АйБіЕм) в Йорктавн Гайтс, Н.Й., а до канадійської делегації належав д-р Василь Янішевський, професор електроніки в Торонтонському університеті. Д-р Любомир Романків виступав як співавтор доповіді про новий магнетичний пристрій, який він винайшов, опатентував та збудував зі своїми співробітниками. Газета „Ніппон Кезаї Шінбун", що є японським відповідником американського „Волл Стріт Джорнал", надрукувала широке звідомлення з цієї конференції, зокрема відмічуючи доповідь д-ра Романкова та поміщуючи одну із фотознімок його пристрою. Друга конференція у „Фуджі В'ю" готелі була обмежена до 150 учасників, серед яких було 60 науковців з Японії, 38 із ЗСА, 9 із Совєтського Союзу та менші делегації з 10 інших країн. До американської делегації також на цій конференції належав д-р Любомир Романків, репрезентуючи на цій компанію IBM.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Активна участь молоді

Проблема американсько - української молоді і її ролі в громадсько - політичному житті тепер і в майбутньому — дуже різногранна. Існують взаємосуперечні твердження, як ось, наприклад, з одного боку нарікання, що молодь не цікавиться громадськими справами, з другого — що вона має претенсії керувати різними, навіть центральними, організаціями і установами, не маючи для цього потрібного досвіду й кваліфікацій. Є нарікання, що українські студенти й студентки не використовують можливостей студій українознавства у високих школах, хоч за такі студії признається потрібні „кредити", і таким чином загирюють можливості встановлювання там катедр українознавчих предметів. Але по другому боці бачимо відрадний факт активізації української студентської молоді у своїх високошкільних громадах, яка ентузіястично агітує за збіркою фондів на Українознавчий Центр у Гарварді чи уладжує демонстрації в обороні переслідуваних в Україні діячів культури. Бачимо надзвичайно відрадне явище — щораз активнішу участь молоді, як виконавців програм різних святочних концертів - академій і бачимо, як молодь горнеться до рідної пісні й танку.

У кожній великій справі були і будуть світла й тіні, рацію мали й матимуть оборонці і критики. Не добре, коли молода людина приходить на збори організації, про яку вона малощо знає, і не тільки критикує її, але й вимагає участи в її новому проводі. Але й дуже недобре, коли старші громадяни, заслужені для організації, не розуміють, що приходить час, коли вони добровільно повинні відступити своє місце у проводі талановитим молодим людям, які зацікавлені працею даної установи. Конкретно, це стосується Ради Директорів УКК, Дирекційної Ради ЗУАДК, місцевих Відділів УКК й УНСоюзу, управ наших наукових, професійних і станових організацій. Всюди мусить бути тяглість проводу, всюди мусить зобов'язувати принцип ділових кваліфікацій, але не можна зберігати принципу „засидження". Треба притягати молодь до активної участи не тільки, як виконавців, але і як плянувальників та співробітників у проводі.

Проф. Сіммонс й українознавство

Померлий у четвер минулого тижня американський славіст і педагог проф. Ернест Джей. Сімонс, один із найвидатніших авторитетів ЗСА в ділянці слов'янських студій, був активним прихильником включення українознавства, як окремої дисципліни, в названу ділянку і пропаґатором творення катедр української мови, літератури й історії та українознавчих бібліотек в американських коледжах і університетах, як також видавання потрібних для розвитку українознавства довідників і праць.

Свою прихильність до української науки й українства покійний проф. Ернест Сіммонс виявив не зразу. Як голова російського департаменту і професор російської літератури в Колюмбійському університеті і потім в інших університетах ЗСА він був зацікавлений головним чином в історії російської культури та літератури і окремої уваги українській літературі та історії не приділяв. Як і більшість американських славістів, українознавства, як окремої наукової ділянки, він не визнавав, до українства ставився індиферентно. Однак, згодом, ознайомлюючись поступово з українською літературою й історією і встановляючи зв'язки з окремими українськими науковцями, проф. Сіммонс змінив своє ставлення із байдужого на прихильне.

У своїй передмові до першого тому виданої в опрацюванні Наукового Товариства ім. Шевченка і заходами Українського Народного Союзу англомовної Енциклопедії Українознавства, що був опублікований ще 1963 р., проф. Сіммонс виступив з ідеєю творення катедр українських студій в американських університетах і коледжах, з ідеєю, що її так успішно почало здійснювати українське студентство, організуючи Фонд Катедри Українознавства і добиваючися створення Осередку Українських Студій при найстаршому і найбільшому американському Університеті — Гарвардському. Свою радість в приводу цього досягнення і надію на дальший розвиток проф. Сіммонс підкреслив 1971 року у другому томі названої енциклопедії.

Здобуття проф. Сіммонса для української науки і справи може бути добрим прикладом для українських заходів і акцій в цьому напрямку. Прихильників для українства в байдужих, а то й ворожих чужоземних колах можна і треба здобувати ділвістю — конкретними діями, досягненнями в різних ділянках науки, науковою об'єктивністю і правдою. Тільки тоді ці прихильники стають справжніми приятелями України.

Ярослав Курдидик

ДВА МОРСЬКІ ФРОНТИ СОВЄТІВ

У висновках із своєї серії статтей англійський мілітарний експерт Дж. Еріксон („Совєти розбудовують свою фльоту на 1980 рік") майже покривається з висновками колишнього американського адмірала Р. В. Герріка в його книжці „Совєтська морська стратегія". Особливо актуальними видаються думки цих фахівців на тлі інвазії, що відбувається тепер у В'єтнамі, де різко виходять на яву дивні й просто незрозумілі протиріччя.

У той час, як ЗСА зосередили всю силу своєї 7-ої фльоти, щоб дати належну бойову підтримку Південному В'єтнамові, Совєти вже доставили приспішено через Гайфонґ стільки боєприпасів, танків, ракет і найрізнороднішого типу гармат, що повністю вивінували тих 12 північнов'єтнамських дивізій, які ведуть сконцентрований наступ на всьому прикордонні, що розмежовує „два В'єтнами", включаючи туди Ляос і Камбоджу.

Майже всім західнім коментаторам видається загадковою тактика ЗСА у Південному В'єтнамі, де з одного боку підтримується контролю розтягненого кордону, а з другого роками толерувалося головну в'їздову браму комуністичного постачання, Гайфонґ, до якого прибувало щомісяця самих тільки совєтських кораблів 20-30, не рахуючи кораблів сателітних держав. Їх бойова охорона з СССР до Гайфонґу складалася з 12-15 підводних човнів, 3-5 фреґат і 3-5 кружляків, які патрулювали по водах океанів утримуючи між собою зв'язок з допомогою електронічно вивінуваних і замаскованих риболовних травлерів.

СССР, не гайнуючи часу намагається всадовитися у Банґладеші. Після короткої війни Пакістану з Індією в'їзд до портів Банґладешу, Чіттаконґу і Чальону, загородили 29 більших і менших затоплених кораблів. Прем'єр Пакістану Муджаб звернувся був до ОН з проханням допомогти у прочищуванні, але тому, що ОН не розпоряджають такого роду спроможністю, вдався по допомогу до Москви, яку негайно отримав. За цю прислугу дозволено буде в майбутньому в'їздити до тих портів з правами „довшого причалу" всім без виїмку совєтським кораблям.

Совєти намагаються закоренитися також в Індії, розбудовуючи її морську фльоту і будуючи для неї портові споруди. Про це офіційно сповістив у парляменті індійський міністер оборони Яджім Раман. У зв'язку з цим К. Гент, заступник директора Міжнародного Інституту Стратегічних Студій у Лондоні, пише: „Совєти намагаються за всяку ціну виповнити вакуум, який створюється після відходу нашої фльоти з того обширу, щоб перетворити Індійський океан у „совєтське море".

Розбудова совєтської фльоти розпочалася у приспішеному темпі в 1960 році у відповідь на розбудову американських підводних човнів „Полярис", що своїми ракетами можуть осягнути з моря кожну частину СССР.

Совєтська фльота ділиться на чотири географічно розділені фльоти: Балтійську, Північну, Чорноморську і Тихоокеанську, кожна кількість 270-350 кораблів різного призначення. Сумарично вона є другою після фльоти ЗСА, хоч у деяких категоріях бойових одиниць, наприклад, винищувачів та кружляків, большевики випереджають американські

У своїй книжці „Совєти будують фльоту на 1980 рік" Дж. Еріксон доказує цифрами, що до того часу вони готові перевищити своїм бойовим і торговельним тоннажем кожну фльоту в світі. „Москва, — пише Еріксон,—понатужилася настільки, що досягнула темпу в порівнянні зі ЗСА, як 8-1. А крім того для Совєтів будують тепер кораблі не лише Східня Німеччина й Польща, але також Японія і Голляндія. Цікаво виглядає зіставлення деяких даних із ЗСА і СССР:

Кількість моряків: ЗСА — 610.900, СССР — 460.000; авіоносці: ЗСА — 14, СССР — один, будується в доках Миколаєва, Україна; авіоносці для гелікоптерів: ЗСА — 14, СССР — 2; кружляки: ЗСА — 9;, СССР — 25; винищувачі, фреґати і допоміжні бойові кораблі: ЗА — 214, СССР — 190; підводні човни з атомовим погоном: ЗСА — 95, ССР 90; інших типів підводні човни: ЗА — 42, СССР — 260; десантні кораблі: ЗСА 68, СССР — 100; торпедні і ракетні човни: ЗСА — 12, СССР 560; торговельна фльота в мільйонах бруттотоннажу: ЗСА — 14, СССР — 14.

Американська морська розвідка стверджує, що совєтські кораблі появляються у щораз більшій кількості в Перській затоці, на Східньому і Західньому узбережжі ЗСА, не згадуючи вже про Каррібський обшир і Середземне море.

В одному, в чому таки дуже відстає совєтська фльота, це її розвідка, яку здебільшого ведуть т. зв. „травлери". Американська розвідка користується каблевою системою із компютерами, скидає з літаків плаваючі плятформи - роботи, що своїми закодованими сонарними записами звітують про порухи своїх і чужих підводних човнів. Та вершком усього буде САС (Саспендіт Аррай Систем) — триніжні споруди, які спускатимуть на дно моря. Вивінувані в ультраточні гідрофони, вони зможуть прослідкувати- і відрізняти „голоси" кожного підводного човна.

За „батька" совєтської фльоти уважають дуже здібного адмірала Ґоршкова. Він — єдиний, який знає про всі світла та тіні совєтської морської сили і, як заважує Р. А. Кільмаркс з Міжнародних Стратегічних Студій при Джорджтавнському університеті, — „здає собі справу, хто на випадок війни може її виграти".

Командувач 6-ої американської фльоти, віце - адмірал Е. Міллер твердить, що на випадок війни совєтська фльота стане „в'язнем свого географічного положення". Це слід розуміти так, каже адмірал, що всі совєтські кораблі, які є в портах, не зможуть на випадок війни з них виплисти, за виїмком Північної фльоти з бази у Севєроморська коло Мурманська. Всі інші бази, як балтійська чи чорноморська, будуть негайно заміновані з повітря кількома „шахівницями". Те саме відноситься й до Владивостока, з якого чотири досить вузькі виходи можна „забарикадувати". Совєтська фльота здібна буде на випадок війни до одного, першого, дуже сильного удару". Але, вистрілившн всі торпеди і ракети ніколи їх не поповнить. І в цьому, твердить Е. Міллер, криється вся слабість совєтської фльоти.

М. Сосновський

ХТО І НА ЯКИХ Є „МАНІВЦЯХ"

(2)

На цю тему я писав ширше у статті „Національний інтерес передусім" („Свобода", 11-14 січня 1972), підкреслюючи, що треба розрізняти між політикою „орієнтації" і готовістю „використати сприятливий уклад міжнародних сил". Мій висновок був такий:

„Очевидно, готовість використати сприятливий уклад міжнародних сил ніяк не означає резиґнацію з розбудови власних сил, як єдиної найнадійнішої бази внутрішньої і зовнішньої політики. Без розбудованих власних сил, без засобів, ніяка „орієнтація" на чужі сили нам нічого ніколи не допоможе. Идеться про те, щоб у практичній політиці вміти використовувати різні можливості, керуючися власним інтересом і доцільністю".

Мені важко, а то й просто неможливо збагнути, як д-р С. Галамай міг дошукатися в моїй статті резиґнації з засади „власних сил" і заклику до „орієнтації" на чужі сили.

Щодо того, що я нібито безправно покористувався цитатою з твору Д. Донцова з-перед 50-ти років, бо, мовляв, є ревідоване автором новіше видання, то мушу ствердити, що мені невідома якась „заборона" цитувати таке чи інше видання якогось автора, якщо є подані дані про використану працю. Те, що Донцов змінив свій погляд, не має ніякого відношення до теми, на яку я писав, і даремно стільки труду завдав собі д-р С. Галамай, обороняючи Донцова. Є фактом, що Донцов такий погляд заступав, а я тільки навів його слова, як приклад для кращого з'ясування понять „орієнтації" і „власних сил" у політиці поневоленої нації.

Інша справа, коли д-р С. Галамай пише у другій частині своєї статті, що я покористувався „цитатою з книжки Д. Донцова „Підстави нашої політики", якої ми в тій книжці не знайшли". Таке очевидно неправдиве ствердження д-р С. Галамай зробив, не зважаючи на те, що у моїй статті був поданий рік видання книжки і сторінки. В останній частині своєї статті д-р С. Галамай, забувши про те, що писав у другій частині, несподівано „відкрив", що таке Донцов писав, але ще у 1921 р. Тим разом він робить закид у неточному цитуванні, що, як читач може легко переконатися, також не відповідає правді. Щоб якось „вийти зі ситуації", д-р С. Галамай вирішив „уневажнити" твір Донцова з 1921 р., мотивуючи це тим, що у новому виданні цитований абзац був випущений. Все таки він призабув одночасно „уневажнити" інший твір Донцова „Сучасне політичне положення нації і наші завдання", де Донцов заступав таку ж саму думку.

З приводу таких закидів і такої „арґументації" я хотів би запевнити д-ра С. Галамая, що з цитуванням чужих творів я є уважний, бо ніяк не хочу опинитися в ситуації, у якій він опинився, коли журнал „Вільна Україна" виявив, що цілі абзаци з твору В. Старосольського „Теорія нації" були дослівно „інкорпоровані" в одній його статті без подання джерел і без знаків наведення.

„Деморалізація" молодого покоління

Це — черговий арґумент мого опонента, який дуже вболіває над долею „молодших, чистих патріотичних душ", які підпадають під вплив писань „ліберального журналіста", що, мовляв, „кпить" собі перед „безкритичною молодою авдиторією" з „н а й більших речей", закликаючи українську молодь орієнтуватися на Пекін та комуністичний Китай.

Про безпідставність і наївність цієї арґументації ми говорили і повторювати цього тут не будемо. Завважимо тут тільки, що насправді д-р С. Галамай зневажає українську молодь, коли вважає її безкритичною, яка, „мов губка, вбирає у себе все, що їй говориться". Мені згадуються сходини членів осередку ТУСМ в Ню Йорку, де я говорив на тему української зовнішньої політики. Дискусія, яка зав'язалася після доповіді, виявила не тільки зацікавлення проблемою, але в не меншій мірі глибоке ознайомлення наших студентів з політичними проблемами дня і з нашою політикою, її

(Закінчення на стор. 3-ій)

СТВЕРДЖЕННЯ

У СПРАВІ ІНТЕРВ'Ю ЛЬВІВСЬКОГО АРХИЄПИСКОПА РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (РПЦ)

Нюйоркська „прогресистська" газета „Українські Вісті", яка ніколи не мала й не має відношення до церковних справ, за винятком того, що за ввесь час свого існування оправдувала совєтську антирелігійну політику, опублікувала в числі з 30 березня 1972 р. довге інтерв'ю у справах Української Католицької Церкви. Теперішній Львівський архиєпископ Російської Православної Церкви, піднесений недавно до ранґи митрополита, Николай (колишній греко-католицький священик Степан Юрик), висловився на письмі до поставлених йому редакцією запитань про нинішні проблеми Української Католицької Церкви, її ієрархію та про прагнення українців-католиків до структурального завершення їхньої Церкви Патріярхатом.

Твердження Львівського ієрарха РПЦ щодо Берестейської Унії та дальшого розвитку з'єднаної з Апостольським Престолом Української Церкви повні перекручень і позбавлені всякої історичної об'єктивности. Факти нищення Української Католицької Церкви царатом та совєтським режимом, як також відомий львівський псевдосинод з 1946 р., Львівський ієрарх РПЦ уважає „законними і справедливими". Супроти його закидів на адресу Спільного Послання української католицької ієрархії з жовтня 1971 р. в 375-ту річницю Берестейської Унії стверджуємо, що те Послання ані не противиться історичній правді, ані не було виявом якоїсь злоби до інакшовіруючих, як це намагається інтерпретувати митр. Николай. Воно лише розкривало до неба вопіющу несправедливість і жах нищення однієї християнської Церкви другою, яка стала знаряддям політичного режиму.

Зокрема вражає грубо неправдиве твердження митр. Николая про те, що „78 процентів греко - католицьких священиків усіх західньоукраїнських парохій заявили своє бажання вийти з унії та воз'єднатися з Православною Руською Церквою", як і його покликування на „канонічність" Львівського „церковно- народного Собору". Відомо натомість, що органам безпеки у співпраці з присланими до Західньої України чинниками РПЦ вдалося зібрати не більше, як 200 стероризованих священиків (на всіх 3000), коли вже значна кількість священства та вся ієрархія були виарештувані. Не лише за католицьким, але й за православним канонічним правом такий „Синод", скликаний без ієрархії та під терором, не може бути дійсним.

Митр. Николай критикує змагання українців католиків до Патріярхату, наставровуючи їх як „зазіхання на церковні інтереси Православної Церкви на території України".... Мова про „інтереси" Російської Православної Церкви в Україні ніяк не гармонізує з проклямованою совєтським режимом „свободою сумління" та „відокремлення Церкви від держави", на які покликається в іншому місці Львівський православний ієрарх.

Накидається митр. Николай навіть особисто на погляди та діяльність Голови Української Католицької Церкви, Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Иосифа Сліпого, мовляв, він не говорить „про мир, любов, братерство між народами", а висловлює „ворожі погляди до Радянської України і СССР". Мабуть, ієрарх РПЦ має на увазі виступи Блаженнішого Кир Иосифа в обороні переслідуваної Української Католицької Церкви на Українських землях. Прикро, що православний ієрарх уважає оборону прав людини і релігійної діяльности, нищеної й далі переслідуваної, „політикою і націоналізмом", коли такими є якраз ставлення РПЦ та совєтського режиму до українців католиків та їх Церкви

Згадане інтерв'ю містить цілу низку неправдивих тверджень і фактів, подає неправильні і неповні інформації також про теперішнє церковне життя в СССР, в тому числі і про справи РПЦ. Русифікаційний характер цієї Церкви в Україні митр. Николай намагається прикрити кількома загальниковими пропаґандивними „доказами". (В інтерв'ю не подано, які українські церковні публікації, крім „Православного вісника", надруковано, скільки є відкритих церков, монастирів в УССР, скільки діє священиків, вчиться семінаристів тощо).

У світлі цього є справжнім цинізмом збоку „інтерв'юваного" говорити про бажання щирих екуменічних зв'язків між РПЦ і Католицькою Церквою.

Приходиться ствердити, що все це довге інттерв'ю призначене для непоінформованого і наївного читача поза Україною. Об'єктивна людина, хоч трохи ознайомлена з релігійною дійсністю в СССР і зокрема на Україні, не зможе повірити в правдивість і щирість слів митр. Николая. Інтерв'ю має виключно пропаґандивне спрямування і було спрепароване у відповідних бюрах управління в справах релігії при совєтському уряді разом з керівництвом РПЦ у Москві. З цією метою використано особу колишнього греко-католицького священика-апостата (сьогодні митр. Николая) та підтримуваний совєтськими чинниками українськомовний „проґресивний" часопис в Ню Йорку. В Україні це інтерв'ю не опубліковане, бо там не бажають популяризувати діяльність і змагання Української Католицької Церкви до свого всестороннього розвитку й завершення Патріярхатом та поширювати інформації про її оборонну дію проти насильної ліквідації Церкви на рідних землях, навіть поданням про це відомостей у такій перекрученій формі, як це зробив митр. Николай в інтерв'ю.

Якоюсь мірою це інтерв'ю мало на меті послабити враження серед публічної опінії того великого міжнародного розголосу, який викликали останнім часом виступи Верховного Архиєпископа та інших Владик у справі нашої Церкви на Папському Синоді та при інших нагодах.

Українське Пресове Бюро
Рим.

Роман Савицький, мол.

ВІРТУОЗ ЕКРАНУ

(З приводу фільмів С. Новицького)

Мені довелося від одного українського фільмаря почути думку, що в сучасні дні вдосконаленої кінотехніки не важко зреалізувати добрий фільм. Таке твердження не без певної логіки. Найновіша апаратура (навіть 16 мм типу) вможливлює фільмареві передати свій задум на екран вповні, без затрачень зорового чи слухового порядку. А ще недавно такі затрачення — невірності бували самозрозумілі у професійних звуколябораторіях із 16мм влаштованням. Побіч таких можливостей техніки на терені Америки не бракує тепер активних українських фільмарів. Та який їхній творчий балянс, скажімо за останніх десять років, цієї доби справжнього технічного росту? Чи не поширюється автоматизація теж у нас коштом інвенції та справжньої творчости?

В українсько-американському кінопроцесі Святослав Новицький здобув особливе місце. Талант, освіта та практика у кількох студіях уможливили йому за відносно недовгий час створити чимало успішних фільмів. Уже в 1965 р. працював він як монтажист у 35мм кольоровому фільмі „Architecture U.S.A.", який відзначено в Парижі нагородою Grand Prinx. Та попри участь в американській продукції, С. Новицький присвячує багато енерґії на фільми з українською тематикою. Його ж фільм „Барани в дереві" про дереворит Якова Гніздовського здобув першу нагороду у мистецькій ділянці Американського Фільмового Фестивалю в Ню Йорку, 1971 р. Саме виходить на екран найновіший фільм Новицького під назвою „Щоб дзвони дзвонили". Кінорозповідь представляє етапи розбудови культурного Центру Української Православної Церкви в Бавнд Бруку, Н. Дж. Фільмар не вдався у популярний стиль похоронної кінохроніки, а надав фільмові зовсім позитивного, ширшого звучання. Це заклик оберігати національні та релігійні цінності, твір про повсякчасний зв'язок, кажучи за Т. Шевченком, живих, мертвих і ненароджених. Розгляну його докладніше.

Уважну кольорову фотографію цього 50-хвилинного фільму здійснили С. Новицький та Юрій Тамарський. Автором дикторського тексту є Леонід Полтава, а диктором — Микола Француженко. (Після фільму „Шевченко у Вашинґтоні" це друга співпраця цих чотирьох фахівців). Мовним редактором є Василь Барка. Написи у стилі козацького письма виготовила молода мисткиня Надія Новицька.

Фільм розповідає про історію створення Центру. Початки цвинтаря та стрижень Церкви (1952), встановлення бань і хрестів переходять у завершення Церкви в стилі козацького барокко (архітект Юрій Кодак).

Після викінчення зовнішньої і внутрішньої мозаїки роботи Петра Холодного, мол. наступає урочисте посвячення Церкви (1965). У 1966 р. відкрито Музей, як підкреслює диктор, „щоб поєднати минуле із сучасним". Це уможливило теперішньому поколінню оглядати такі унікальні експонати (фільмовані), як епітрахиль Петра Могили, українські ноти XVII стол., писані „гаками", універсал 1702 р. гетьмана І. Мазепи, різні тканини, вишивкарські узори, велику збірку писанок та ін. Представлено поважні вислідиди друкарської праці Центру. У 1968 р. посвячується іконостас, запроєктований П. Холодним і вирізьблений А. Дараганом. Врешті у 1971 р. з масовою участю зорганізованої молоді Митрополит Мстислав посвячує Хрест-Пам'ятник борцям за волю України.

Крім Владики Мстислава та численного духовенства, фільм зафіксував прем'єра-міністра УНР Бориса Мартоса та нині вже покійних Блаженнішого Митрополита Иоана Теодоровича, Архимандрита (пізніше Єпископа) Олександра Новицького. Об'єктив кінокамери переходить на цвинтар. Нагробні пам'ятники цього українського пантеону різні вимірами, характером і уложені рівно, мов кам'яні гасла енциклопедії: Бутович, Дорошенко, Дудко, Кіпа, Лисько, Литвиненко, Мухин, Недільський, Січинський, Осьмачка, Фоменко . . .

Кадри С. Новицького теж мов гасла, назагал недовгі. Це дає фільмові потрібний ритм. Зфільмовано, наприклад, обряди Провідних неділь (кілька років підряд). Ці сцени змонтовані в цілість ;на очах міняється погода (кадр писанки на сонці і зараз потім на дощі), але не міняється обряд, незмінним мажором звучить „Христос воскрес!" Символіку тяглости життя у тих кадрах передає особливо „живий звук" відправ, народу та довженківський кадр усміхненої дитини біля могили.

Метода Новицького цупко в'яже образ і звук. Вже у своїй дипломній праці — фільмі "Grain Giants of Canada" (Колюмбійський університет, 1964), що представляє складні механічні процеси розладовування та громадження збіжжя, фільмар конфронтував ритміку дії та пульс музики. Фільм „Шевченко у Вашинґтоні" (1964) в кадрах маршів поєднував супровідну музику, живу музику, схоплену на місці, команди провідників частин молоді, шум народу та ще й голос диктора. Подібно у фільмі „Щоб дзвони дзвонили", звукозапис хоча складний, після схрещення із образом стає логічним, прозорим (див. описи цієї методи у статтях С. Новицького, „Свобода" 1972 чч. 16-17).

Нелегка проблема музичного оформлення була теж у руках Новицького. Будова кінозвуку платівками легко може дати результат крихкий, несуцільний. Навіть досвідченим важко приходиться із записаними творами, що живуть власним музичним життям. Спершу ніби вдало спаровані з образом, вони химерні, швидше чи пізніше виходять із ладу і псують вже пройдену співгру.

Новицький проблему розв'язує майже повністю. З рідким у нас музичним вичуттям він використовує найвідповідніші твори або їх фраґменти, з особливою увагою на переходи, тобто тяглість звуку.

До фільму „Шевченко у Вашинґтоні" ввійшли драматично - героїчні моменти кантат Лисенка й Людкевича. Музичний характер фільму „Щоб дзвони дзвонили" відмінний, і тут у виконанні церковних творів головна заслуга хору церкви св. Юрія Переможця (Міннеаполіс) під дириґентурою о. протидиякона Миколи Бриня. У цьому фільмі окреме значення має теж світська музика, як, наприклад, грайлива гагілка при кадрах із писанками або героїчні акорди К. Данькевича біля універсалу гетьмана Мазепи. Звичайно, при компонуванні кіномузики найбільш доцільно співпрацювати з окремим композитором, який уміє суцільно передати задум фільмаря. У фільмі „Барани в дереві" таким композитором був Маріян Кузан.

Фільм „Щоб дзвони дзвонили" передає почуття ясного спокою, певности або духового піднесення. Навіть при масових сценах урочистостей щасливо обійшлося

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІРТУОЗ ЕКРАНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

без зайвої музичної бомбастики та голосних (порожніх) фраз. Ніщо не турбує покійників, не вириває глядача з настрою. У цьому досягненні значна заслуга щирого й вдумливого написаного коментаря.

Коли брати до уваги українські документальні фільми, продуковані в Америці ,технічний рівень найновішого твору Новицького — безконкуренційний. Проте, всі фільми цього фільмаря, навіть їх найскладніші кадри, сприймаються як щось природне, доцільне. Бо техніка у руках Новицького не є ціллю, її значення службове — вповні донести глядачеві конкретні деталі сценарія. Така, скажу, „функціональність" є у знімках природи (початок фільму „Щоб дзвони дзвонили"), де золото дерев грає не лише декоративну ролю, але й впроваджує символікою у світ багатства духа. Це осіннє листя із словами диктора „немає нічого в сучасному, що не мало б коріння у минулому" — служить за своєрідний „ляйтмотив". Кінець фільму наголошує ще раз його провідну тему зв'язку поколінь: пожовклі, скорчені листки немов пливуть у майбутнє, а на нагробному пам'ятнику ясніє — писанка. У таких і подібних символічних тонкощах, поданих іноді словами хору або вже згаданим монтажем Провідних неділь, дехто може вбачати певний недолік чи надмірну складність виразу. На мою думку, це не є недоліком, а є радше додатньою прикметою фільму, його стилем. Кіномова цього фільму така багата, що можна кілька разів його оглянути і за кожним разом відчути щось додаткове й свіже.

Про Бавнд Брук висловлюються як про українсько-християнську синтезу нашої історії, традицій, наших життьових форм. Цей Центр вважається вже всеукраїнським релігійно-культурним надбанням. Якщо так, то „Щоб дзвони дзвонили" не лише прикладний документальний фільм: ефектовним оформленням сюжету він набирає вже ширшого, національного значення.

Недавно С. Новицький висловив знову потребу серйозної настанови до нашого кіновиробництва (див. „Свобода", 1971 ч. 206 і 1972 чч. 14-17). Ці статті різняться від писань інших авторів головно тим ,що писав їх продуцент, який до актуальних думок додає суспільству найважливіше — високоякісні фільми. Він і запрошує інших вступити врешті на нелегкий ,але почесний довженківський шлях „мистецтва одержимих".

(Кінець).

В ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

В Обороні Людських Прав в Україні, студенти закликають вислати листи до конґресменів і сенаторів. Подаємо, для прикладу, взірець такого листа.

____

United States Congress
Washington, D.C. 20501

Dear Sir:

Recent reports in our nation's newspapers indicate that there has been a series of arrests in Ukraine of dissident intellectuals whose sole crime, it would appear, was a protest against the Russification of their country. It was reported that the number of those arrested exceeds 100 persons, under an article of the Ukrainian SSR's criminal code which prohibits promulgation of "deliberately false fabrications defaming the Soviet state." This is obviously an elastic article used by the Soviet regime to suppress any view contrary to their own.

As a constituent I ask that you strongly urge President Nixon that when he is in Moscow, he request that such arrests end; that the Soviet Union honor the guarantees of civil liberties incorporated in its own constitution and those of the Universal Declaration of Human Rights to which the Soviet Union is a signatory; that he insist that political prisoners not be exploited as slave labor, specifically on projects which come under the provisions of the recently expanded U.S. — USSR trade agreements.

Sincerely,

____

____

____

Для обліку скільки листів вислано і до кого, прохається цю рубрику виповнити й вислати на адресу: **Students in Defense of Human rights in Ukraine, P.O. Box 774, Courthouse Station, Arlington, Virginia, 22216.**

Прізвище ______________________________

Адреса ______________________________

Я вислав листа до (конґресмена, сенатора) __________

____________________ дня ____________ дата.

Прошу вислати мені ________ (кількість) петицій заадресованих до президента Ніксона і ________ (кількість) петицій, заадресованих до конґресменів.

Залучую пожертву в сумі $____________, щоб допомогти в фінансуванні праці Студентів в Обороні Людських Прав в Україні.

З Чикаґо виїде п'ять автобусів на Маніфестацію у Вашинґтоні

Чикаґо (О. С.) — 14 квітня тут створився Громадський Комітет Оборони переслідуваних. Завданням Комітету є зорганізувати масовий виїзд на демонстрацію у Вашенґтоні, яка відбудеться 13-го травня. Громадські збори були скликані Т-вом „Самопоміч" в порозумінні із Студентською Громадою та Осередком ТУСМ-у. На Зборах були репрезентанти громадських організацій: „Самопоміч", СУМ (всі осередки), Пласт, ОДУМ, ООЧСУ (всі відділи в Чикаґо), ОДВУ (всі відділи), УНС (все відділи), УРС, Укр. Студентська Громада, СУСТА-Захід, ТУСМ, парафіяльна рада Катедри св. Володимира, ОУП, радіопрограма Укр. Вечірня Трибуна, Відділ УККА в Чикаґо, ДОБРУС, хор Катедри св. Володимира, ОбВУА, Клюб Львов'ян, Літературний Фонд „Екран", Парафіяльна Рада парафії св. Софії, Філія Асоціяції Українців Америки, Укр. Народна Поміч, Комітет Оборони Політв'язні в Укр. ССР, Укр. Гетьманська Організація, Укр. Вільне Козацтво, Український Музей, ТУБА, Окружна Рада „Провидіння", Союз Українок Америки, Клюб Емеритів, Каса „Самопоміч", Батьківський Комітет про Школі св. Миколая, Католицька Акція, Хор при парафії св. Йосифа, Відділ ФКУ в Чикаґо.

До складу Комітету вибрані: Олег Сацюк, голова, Юрій Коновал, заступник голови, Орися Савка, писар, мґр В. Нечай, д-р Роман Смук, Тарас Филипович, Павло Крутяк, Олег Верес. Комітет кооптував організаційну комісію, голова Богдан Футала, інформаційну комісію — англ. мова, голова Марійка Куляс, інформаційну комісію — укр. мова, голова Олесь Черінь. Комітет постановив зорганізувати з Чикаґо 5 автобусів. Щоб уможливити виїзд чим більше молоді, кошт подорожі від особи для студентів буде дол. 10, а від старших дол. 25. Щоб покрити всі кошти цієї акції, Громадський Комітет доплатить поміж 2,000 і 2,500 дол. Комітет звернувся до всіх організацій та до ширшого громадянства по фінансову допомогу. З активною підтримкою всіх церков, українська громада в Чикаґо відповіла позитивно. За перший тиждень збірки зібрано понад 1,300 дол., більшість громадських організацій вже обіцяли скласти свої датки на цю справу.

Крім того, що Комітет видрукував тисячі летючок та велику кількість афіш в українській та англійській мовах, інформаційні комісії в складі Комітету постійно висилають пресові звідомлення до англомовної та етнічної преси, до сенаторів та конґресменів, як і до українських установ.

Громадський Комітет закликає всіх українців у Чикаґо та околиці на маніфестацію у Вашинґтоні. Місця на автобусі можна замовляти в фірмі „Дельта" або в представників Комітету в Пласті, СУМ-і, ОДУМ-і, ООЧСУ, ОДВУ, ТУСМ-і, Студентській Громаді — також в Милвокі, Віск. в Олеся Черіня, в Гамонд, Інд. в Михайла Пилипчака в Палатайні і на заході Чикаґо в п-і Дувірняк.

ХТО І НА ЯКИХ Є „МАНІВЦЯХ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

фактичним станом, позитивами й неґативами. Вони не тільки критикували, а й висловлювали побажання та робили пропозиції, і треба жаліти, що д-р С. Галамай не мав змоги всього цього почути. Тоді напевно він не писав би про „безкритичну молодь" і про те, що вона не розуміє українських політичних проблем.

Зрештою, д-р С. Галамай і інші з його покоління, які тепер так критично і з недовір'ям ставляться до нашої молоді і кажуть їй „вчитися" та „набувати досвіду" від старших, забули самі, якими вони були, мавши 20 чи 25 років. Хто ж творив кадри ОУН у 30-их роках, якого віку були члени Крайової Екзекутиви ОУН на західніх землях України? Скільки років мав сл. п. Степан Бандера, очолюючи Крайову Екзекутиву ОУН і скільки років мав п. Я. Стецько, коли очолив український уряд у Львові в 1941 році?

Ієрархи, духовенство, громадські установи і парафіяни, зокрема молодь, вшанували о. декана А. Борсу

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дика Стах, в сослуженні Ювілята та духовенства і в приявності Владики Йосифа Шмондюка відправив молебен до Пресвятої Богородиці. Проповідь про Ювілята та його працю у Христовому винограднику виголосив давній друг Ювілята, о. шамбелян Олександер Крохмальний з Піттсбурґу. Церква була заповнена вірними. Опісля о год. 5-ій у великому та по береги заповненому сотнями гостей ресторані Голлідей Інн відбувся ювілейний бенкет, що його започатковано співом американського й українського національних гимнів, молитвою, яку провів впреп. о. шамбелян Стефан Сулик з Перт Амбою, сотрудник Ювілята о. Антін Радчук представив майстра церемонії о. Теодора Венека, а Ювілята насамперед привітали співами і деклямаціями та короткими виступами шкільні діти і представники Пласту. СУМА і молоді Народного Дому. Від усієї громади вітав Ювілята голова Відділу УККА д-р Євген Котик, а головним промовцем був Владика Іван Стах, який між численними іншими душпастирськими і громадськими заслугами Ювілята згадав, що він сам виставив понад тисячу афідавітів для скитальців на приїзд до Америки та допоміг їм тут влаштуватись. Коротко вітали Ювілята ще д-р Олександер Білик, заступник головного предсідника „Провидіння", в якому Ювілят є головним радним, та Йосип Лисогір, головний предсідник Українського Народного Союзу, що має свій головний осідок в парафії Ювілята. Була також мистецька програма, в якій зі співами і танцями виступали шкільні діти та члени Пласту, СУМА і танцювальної групи Народного Дому. До найбільш зворушливих належали виступи-дуети сестер Ювілята Марії Мацiївської і Слави Яхницької, опісля дует Марії Мацiївської і її доні — сестрінки Ювілята Нілі Ґеник і, вкінці, наймолодшої сестрінки Ювілята Марії Яхницької із спеціяльним віршованим „Привітом для Вуйця". Під кінець програми виступив сам Ювілят, згадуючи із помітним зворушенням свій священичий шлях та свої радощі і смутки на ньому. Він зокрема підкреслював, що всі свої досягнення в будові Божих храмів, парафіяльних домів чи шкіл він завжди завдячував зрозумінню та співпраці своїх парафіян та їх жертвенності. Під час програми приявні кілька разів вставанням з місць та многоліттям вітали і вшановували Ювілята. Закінчив програму найстарший віком душпастир цієї парафії всч. о. Зиновій Бачинський, заінтонувавши кінцеве „Христос Воскрес" та виголосивши коротке слово. Після закінчення програми гості могли забавлятися при звуках оркестри.

Спільне Свячене ОДВУ і УЗХ в Асторії

30-го квітня 1972 р. у парохіяльній залі церкви Чесного Хреста в Асторії, Н. Й., відбулося традиційне Великоднє Свячене, спільно влаштоване 1-им Відділом ОДВУ в Асторії, 10-тим Відділом ОДВУ в Ню Йорку і 1-им Відділом УЗХ в Ню Йорку. Свячене відкрив молитвою о. Григорій Хмиляр із місцевої української католицької церкви і поблагословив великодні дари.

Під час Свяченого Ганя Йогансен — Шепко виголосила доповідь про українські великодні звичаї, а заступник голови ЦУ ОДВУ Володимир Різник подав джерельний нарис про початки ОДВУ в Америці, засноване 5-го липня 1929 р. сл. пам'яті полк. Євгеном Коновальцем якраз в Асторії, Н. Й., і звідтіля поширилося по цілій Америці.

Між численними представниками центральних і місцевих організацій, членами та гостями була приявна 90-літня п-і Бурдиґа у цій самій гостинниці, де відбулися основоположні збори УВО-ОДВУ, та в якій перебував сл. пам'яті полк. Євген Коновалець.

Під час Свяченого переведено розгру писанок, і їхній прибуток передано голові Фонду Українського Золотого Хреста Павлині Різник на оборону людських прав в Україні.

Свяченим проводив голова місцевого Відділу ОДВУ Володимир Процик, а головою Підготовчого комітету був Осип Серна.

В. П.

Журнал „Альма Матер"

Рим. — Скромним, дуже дбайливо оформленим виданням виходить вже 18-й рік журнал „Альма Матер" — орган питомців української Папської Колеґії св. Йосафата в Римі. Найновіше число з ц. р. вийшло в березні. На зміст цього циклостильного видання, з рямочками, уважно виведеними на кожній сторінці, склалися статті та вістки: „Блаженніший Верховний Архиєпископ Кир Йосиф" — з нагоди 80-ліття Кардинала' „Короткий нарис з історії Берестейської Унії", „Апостольський Візитатор для українців у Зах. Европі", „Торжество в базиліці св. Петра", п'єска І. Гвайта „Різдво на Воркуті", хроніка з життя Колеґії та ін. матеріяли. Із списку „Стан питомців на академічний рік 1971 - 72" довідуємось, що в Колеґії студіюють тепер 23 студенти, між ними й отці-докторанти о. Марко Чоліч з Юґославії та о. Григорій Олійник з Канади. Журналик ілюстрованийількома фотознімками з життя питомців.

ГОЛОВНА РАДА ВИЗНАЧИЛА СВЯТКУВАННЯ 100-РІЧЧЯ НТШ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

мовляючи проти внеску д-ра В. Стахова, запропонували, щоб Головна Рада вимагала ультимативно перевибору теперішньої Дирекції Історично-філософічної Секції найдалі до трьох місяців, або, щоб вона перевела плебісцит щодо внеску проф. М. Стахова між усіма членами Історично-філософічної Секції. Але перший внесок — створення нової вищезгаданої Секції — здобув 9 голосів „за" при 2-ох „проти" і 2-ох що стримались. Таким чином інші внески не були піддані під голосування. На висловлений в дискусії сумнів, чи ця постанова не внесе ферменту в НТШ і не погіршить відносин в Історично-філософічній Секції, інші приявні підкреслювали, що, навпаки, вона санує відносини і не буде ферменту, коли дійсні члени НТШ, історики чи вчені споріднених ділянок науки, одні залишаться в давній Секції, інші приступлять до нової. Стверджено, що практика виявить чи сталося добре.

Після затвердження кількох нових дійсних і звичайних членів всі інші справи денного порядку відложено і засідання, яке тривало від 2-ої години по пол., закрито о год. 6-ій.

ПОМЕРЛА ФРАНСІСКА З ФЕДИКІВ ТУРАНСЬКА

Ню Йорк. — В суботу 6-го травня померла тут на 78-му році життя Франсіска з Федиків Туранська, родом з Тисьмениці, Західня Україна. Панахида відбудеться у вівторок 9 травня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Бальсамо, 31-88 Westchester Avenue, Bronx (доїзд туп підземкою IRT до останньої зупинки Pelham Bay). Похорон в середу, 10-го травня, о год. 8-ій ранку до української католицької церкви св. Юра при 7-ій вулиці в Ню Йорку.

У БРУКЛИНІ НА ЕВНЮ „Ю" ЗАЙШОВ до ресторанчика якийсь чоловік, тричі вистрілив у спину клієнта і поїхав геть на білому авті - форді. Поліція не знає, за що вбито 45-річного Алфреда Біянко.

Жертви на Фонд Верховного Архиєпископа Митрополита Кардинала ЙОСИФА VII замість квітів на могилу

сл. п. Івана Мельника

Іванна Мельник, Торонто	$100.00	Л. і І. Шкільники, Торонто	10.00
Д-р Ю. М. Дицьо, Левістон	50.00	В. і Л. Литвини, Торонто	10.00
Д-р Ілярiон Мельник, Торонто	25.00	І. Гадзевич, Торонто	10.00
Інж. Я. і Т. Головнич, Торонто	25.00	О. В. Проців, Торонто	10.00
Д-р Ю. і Х. Перфецькі і М. і С. Конашевич, Філядельфія	25.00	М. Серетюк, Торонто	10.00
Володимир і Поля Книш, Ню Йорк	25.00	М. Однорiг, Торонто	10.00
Інж. Р. і Л. Книш, Вашингтон	25.00	М. Р. Дзьоби, Торонто	10.00
Інж. К. і Н. Базарко, Вашингтон	25.00	М. С. Г.-Березовський, Торонто	10.00
Михайло і Дарія Миськів, Ірвінгтон	20.00	Н. Майк, Торонто	10.00
Зиновія Цюпкова, Торонто	20.00	Марія Ваньо, Торонто	10.00
Василь Дідюк, Торонто	20.00	Я. Онищук, Торонто	10.00
Мгр. І. і Н. Базарко, Ню Йорк	15.00	М. і О. Ковальчуки, Філядельфія	10.00
Інж. Г. і М. Реплянські, Торонто	10.00	А. Миндюк, Ст. Кетерінс	10.00
Ред. Ю. Бескид, Торонто	10.00	А. Ірочко, Торонто	10.00
Я. Р. Ломага, Торонто	10.00	Н. Грицунь, Торонто	5.00
Л. Криштальська, Вестон	10.00	К. Домша, Торонто	5.00
П. Заразка, Торонто	10.00	О. Ясманніцька, Ошава	5.00
П. і Я. Андріїв, Торонто	10.00	Ст. Вовк, Торонто	5.00
		Г. і О. Держки, Торонто	5.00
		В. і С. Пастушенко, Торонто	5.00
		Л. і С. Крохмалюки, Торонто	5.00
		Т. Іваськів, Торонто	5.00
		Софія Гонтар, Торонто	3.00
		Марія Тайчак, Торонто	3.00
		П. Маглевич, Торонто	2.00

Разом $623.00

Збирала: Ярослава Ломага.

Всім Вельмишановним Жертводавцям нехай Господь сторицею нагородить!

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 15-го березня 1972 року наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

сл. п. ІВАН МЕЛЬНИК

Прибиті горем, складаємо цією дорогою нашу щиру подяку Всечеснішому Отцю проф. Юліянові Микитинові за відвідування Покійного в час Його недуги й уділення Йому Найсвятіших Тайн; опісля за відправи Панахид разом з Всесвітлішими Отцями: дек. Іваном Сиротинським, д-ром Юрієм Федоровим і Михайлом Хариною; за відслуження Заупокійної Служби Божої в церкві св. Отця Миколая та за надгробні відправи і прощання Покійного на цвинтарі Парклавн у Торонті.

Щира подяка нашим Вуйкам Олі й Миколі Грицуням, зокрема Вуйкові за зворушливі слова над домовиною Покійного на цвинтарі. Ми щиро дякуємо за приїзд з віддалених місць замешкання найближчим Рідним — шваґрам Покійного: шваґрові Степанові і Марії Конашевич з Ню Йорку та їх зятеві д-рові Ю. Перфецькому з Філядельфії, шваґрові Володимирові й Апольонії Книш з Ню Йорку і їх дітям доні Мартусі Базарко з Вашингтону й синові інж. Романові Книш з Вашингтону, шваґрові д-рові Юрієві Дицьо з Люїстону, Мейн. Всіх Вас лучили з Покійним дуже сердечні фамілійні відносини.

Щиро дякуємо Мамі нашого зятя інж. Ярослава Головнича пані Катерині Головнич, як рівнож подяка Панству Кранцям зі сином Юрієм і Бабцею за участь у похоронних відправах.

Наша сердечна подяка п. радному В. Дідюкові за поміщення згадки і світлини Покійного в улюбленому Йому щоденнику „Свобода" — як рівнож за прощальні слова від УНСоюзу над могилою Покійного на цвинтарі.

Ще раз подяка щира Всім, які своєю присутністю причинилися до звеличання похорону — Рідним, Товаришам Покійного з університетських студій у Львові, всім Товаришам Покійного по Праці в українській кооперації та всім членам 418 Відділу УНСоюзу, якого Покійний був основником і довголітнім секретарем.

Складаємо щиру подяку моїй Товаришці зі шкільної лавки Семінарії С.С. Василіянок у Львові Марусі з мужем Володимиром Чорнецьким за даток $20.00 на дитячий журнал „Веселка".

Дякуємо за відспівання Панахиди хором „Прометей" під диригентурою м-ґра В. Кардаша. Наше щире Спасибі Усім, що особисто і листовно висловили нам співчуття, як рівнож за квіти і пожертви на Служби Божі з причини нашої невіджалуваної втрати. Від щирого серця дякую, нехай Бог винагородить сторицею моїй Товаришці зі Семінарії С.С. Василіянок у Львові — Славі Давидовській, замужня Ломага, за переведення збірки замість квітів на могилу Покійного — на „Фонд Верховного Архиєпископа".

Хвальному Зарядові Похоронного Заведення „Кардинал і Син" за взірцеве переведення похорону та дбайливу обслугу — хай Всевишній всім сторицею заплатить!

В глибокому смутку:

ІВАННА з ДИЦІВ МЕЛЬНИК — дружина
син д-р ІЛАРІОН МЕЛЬНИК з дружиною ІРМОЮ і діточками
доня ТЕТЯНА з чоловіком інж. ЯРОСЛАВОМ ГОЛОВНИЧОМ
і дальша Рідня в Канаді, ЗСА і в Рідному Краю

Прем'єра п'єси „За сестрою" в Клівленді

У неділю, 5-го березня 1972 р. український Клівленд пережив небуденне враження, що його залишив гостинний виступ Театральної Студії Молоді під мистецьким керівництвом Люби й Лілі Цепинських, заснована недавно при молодій українській католицькій парафії св. Володимира й Ольги в Чикаґо.

Клівлендська громада була просто приголомшена несподіванкою, бо й хто міг сподіватись, що молодеча парафіяльна драматична студія, яка ставить тількищо перші кроки, спроможна уже до такого мистецького лету. Ще важче було уявити собі, щоб повість Андрія Чайковського „За сестрою", яка сьогодні нашому юному читачеві видається тут, все таки, надто далеким відгомоном сивої давнини, могла у новому сценічному оформленні й інтерпретації набрати такої свіжости, живучости, а понад усе — актуальности. Авторові інсценізації цього твору, Любомирові Цепинському, який виявив стільки хисту в щасливому розв'занні низки сценічних проблем, а зокрема фіналу, що своїм символічним забарвленням зробив цю п'єсу близькою і зрозумілою нашому наймолодшому поколінню — належиться особливе признання.

У цілій поставі вражав наскрізь професійний підхід у всіх ділянках праці. Як музичне, так теж хореографічне й мистецько оформлення п'єси зраджувало не тільки велетенський вклад праці й солідну підготову, але й професійність керівників. Уже від перших звуків увертюри й піднесення куртини, аж до останніх акордів бравурного фіналу, дія проходила на тлі вдалого музичного оформлення, що над ним працювали О. Покорна, Р. Андрушко й В. Шуть (два останні в ділянці інструментації) й Л. Цепинський, за пультом диригента. Анґажування професійної оркестри дуже доцільне, бо це держить цілість постави у чітких музичних рямках і ставить її на вищий мистецький рівень. Бездоганне вишколення юнацьких хорів (Любо Цепинський) й цілої низки балетних гуртів (Ліля Цепинська й О. Вдовиченко) надали п'єсі окремого чару й барвистости. Діялоги й гри поодиноких юних акторів треба оцінювати, як велике досягнення студії. Коли ж йдеться про костюми, треба подивляти тут хист матерів — членів Сестрицтва св. Покрови, які дбайливо й вміло розв'язали цю складну проблему, детально випрацьовуючи проєкти Дани Дикої. Декорації В. Вольського були цікавим і багатим тлом широкорозгорненої дії.

Коли ж мова про сценічні гурти (біля сотні юних виконавців! у них доцільне й вміле орудування групами, що надало поставі особливої живучости.

Серед великого числа дійових осіб на перше місце вибилась заводіяцька постать, весельчака Грицька (Юрка Цепинського), який протягом цілих трьох дій тримав глядачів у напруженні, роззброюючи своїм невичерпним оптимізмом і щиро українським гумором. Головні актори постави, Андрій Городиський у ролі Павлуся, Роксана Дикий і Марта Попель у ролях Ганнусі й Оленки та Віктор Руденко у ролі Джумалі-Аги, з успіхом і акуратно вив'язались із свого завдання. Друга дія п'єси полонила глядачів цікавими хореографічними креаціями: балети вовкулак, відьом та мавок створили незабутнє враження. Кінцева символіка фіналу, із бравурним гопаком (що його до речі, на вперте домагання публіки, виконавці змушені були повторити), враз із окликом „вертаємось на Батьківщину!" — глибоко запали в серця глядачів і вони не щадили виконавцям і Л. Цепинському (що був душею цілої постави) щирих і довготривалих оплесків. Поділяємо тільки велике шкодування тих, які із-за браку місця на залі, змушені були вернутись домів, не побачивши вистави. Як зачуваємо, п'єса буде повторена восени на великій залі, на домагання клівлендської публіки.

У пам'ять запали того вечора теж кінцеві слова опікуна цієї Молодечої Студії, пароха церкви св. Володимира й Ольги, о. Маріяна Бутринського, який особисто супроводив і доглядав своїх юних акторів у їхньому турне. „Ідемо з нашою невмирущою піснею й танком — говорив він, щоб у сучасному зматеріялізованому світі шукати сестри — загубленої української душі, й допомогти їй знаходити шлях до Бога й Батьківщини!". Згодом бачили ми, як перед від'їздом домів в одній із шкільних заль о. Бутринський віправляв для своїх подорожних Службу Божу. Великий гурт юнацтва набожно і з пам'яті, чистою українською мовою, відмовляв Святу Літургію, враз із своїм душпастирем.

Софія Бурій

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

ГУБЕРНАТОР ФЛОРИДИ РУБІН ЕСК'Ю ПООБІЦЯВ збільшити кількість поліції в Маямі Біч на 400 осіб, якщо Республіканська партія вибере те місто для проведення передвиборчої Конвенції. Якщо це станеться, то в часі Конвенції республіканців за ладом у місті будуть пильнувати 1000 поліцаїв.

ТРИ СОВЄТСЬКІ СТУДЕНТИ - ПРОПАҐАНДИСТИ, які тепер їздять з доповідями по ЗСА, сказали, що вони вважають американських студентів „не серйозними людьми". На думку совєтських студентів, американцям надто добре живеться, студенти не мають труднощів та не використовують тих можливостей для студій, які мають.

ІНДІЯ ПЛЯНУЄ ПЕРЕВЕСТИ експериментальний підземний атомовий вибух для мирних цілей. Міністер оборони Джаґіван Рам підкреслив ті мирові цілі першого в Індії атомового експерименту, рішуче заперечивши, наче б Індія змагала до створення власної атомової зброї. Але те заперечення не знаходить великої віри за кордоном.

НА ТАЙВАНЬ (ФОРМОЗУ) ПРИБУВ дорадник президента Ніксона у наукових справах, Едвард Е. Дейвід, з 6-тиденними відвідинами. Він має переговорити з видатними науковцями Вільного Китаю можливості культурного обміну та взагалі затіснення співпраці в ділянці культури.

У ШОТЛЯНДІЇ НЕСПОДІВАНО ВИГРАЛИ в громадських виборах соціялісти. Опозиційна соціялістична Партія Праці вважає це за добрий знак, що вона має шанси перемогти в найближчих парляментарних виборах у Британії. Високе безробіття сприяє ворожій консервативному урядові пропаґанді.

СЕРЕДНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛАТНИК ПОДАТКІВ заплатив у 1971 році різних податкових сум стільки, що із кожних 100 зароблених долярів він позбувся трохи більше, як 20 долярів. У 1970 році платники податку в середньому виплатили 23,4 відсотка із зароблєної за рік суми.

ЗА ПІДРАХУНКАМИ МІСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ в справах житлових будинків, у Ню Йорку тільки в минулому році було втрачено кругло 10 000 кватир. Власники житлових домів покидають їх, не маючи за що ремонтувати, і залишені на призволяще будинки розвалюються в той час, коли в місті панує велика житлова криза. Місто має право перебирати для себе покинені будинки, але тільки через 3 роки, коли вони вже обертаються в руїни. Тепер в Леґіслятуру внесено законопроєкт, за яким місто мало б право заопікуватися покинутими домами вже через три місяці, щоб їх ремонтувати і винаймати.

СПОРТ

„Чорноморська Січ" — „Рома" С.К. Петерзон 3 : 1 (2 : 0).

Юнійон 30 квітня — Свою 15-ту за порядком перемогу з циклу мистецьких гор „великої Десятки" Шейфер Ліґи, Ню Дж., „Ч. Січ" здобула з сильним клюбом „Рома", в змаганнях, що відбулися на стадіоні Фарчерс Ґров в Юнійон. Нашим футболістам залишилося ще дві ліґові гри, в яких і вирішиться доля цьогорічного чемпіонату „Мейджор Дивізії". Поза згаданими змаганнями „Ч. Січ візьме участь в черговій рунді (чвертьфіналі ЗСА) гор за аматорську Чашу та в міжнародних змаганнях з ТУС Зенеляґер 1924, Західня Німеччина.

У звітовій зустрічі з „Ромою" в складі, якої виступає ряд технічно заавансованих Південно - Американських футболістів, „Січовики" застосували влучну тактику швидкости, завдяки якій осягнули цю важливу перемогу. Вже в 4-й хвилині „Ч Січ" вела 1:0, що його здобув Любомир Лужняк з власного довгого рейду. В 30-ій хвилині винахідливий і цим разом всюди сущий центр нападу — Михайло Фарміґа, встановив вислід половини 2:0. Ефективно розпочали „Січовики" другу половину. В 48-й хвилині Лужняк виложив м'яч не критому Фармізі, який в свою чергу з близької віддалі здобув свого другого ґоля змагань. У 52-й хвилині італійці з карного стрілу здобули свого почесного ґоля зустрічі. В 66-й хвилині суддя вилучив з гри лівого оборонця — Панькова, за сутичку із змагуном італійців, який залишився в грі, хоч заслужив собі на не меншу кару. Суддювання у цих змаганнях було безнадійне і тому виграна „Ч. Січі" заслуговує на увагу. Склад „Ч. Січі": Гільґерс, Касіяненко, Паньків, І. Паливода, Заремба, П. Паливода, Вол. Каздоба, Лужняк, Вас. Каздоба, М. Фарміґа, Вільчак, Ілич, Понось. Менаджер М. Паливода.

„Чорноморська Січ" Віце - Чемпіоном УСЦАК-у в чоловічій відбиванці

29-го квітня ц. р., 4-ри старших відбиванкові дружини „Ч. Січі": дві жіночі і дві чоловічі, взяли участь у річних першенствах УСЦАК-у, що відбулись в залі Мунро Комюніті Коледж у Рочестері, Н. И. Так в змаганнях, як і на потурнірoвому бенкеті група спортовок, спортовців і частина Управи Т-ва очолюваної М. Стебельським, була найчисленнішою, що становило кругло 48 осіб. До змагань, особливо обидві 1-ші дружини, жіноча і чоловіків, виступили в дуже ослаблених складах, у яких бракувало через контузії та інших причин чолових змагунок і змагунів: Діяни Сенежак, Туяль Дуяль, Лариси Мельник, Йосипа Дуяля, Любка Кармелюка. На турнірі були приявні Володимир Роговський і Роман Гентиш, але перший через зломання ноги, а другий через звихнення ноги були тільки глядачами. З усіх 4-х дружин „Ч. Січ" найбільшого успіху добилася 1-ша так звана „синя" дружина, яка не програвши жадних змагань увійшла до фіналу в якому програла 2:1 сетів з „А" дружиною СУМ-у Торонто і таким чином здобула тільки віцечемпіонат турніру. В півфіналі „Січовики" перемогли „Тризуб" Торонто 2:0 сетів. Склад віцечемпіонатів „Ч. Січі": Н. Олесницький, О. Попович, Б. Вацлавський, М. Сітницький, З. Стахів, В. Девріс, Ю. Ставничий (тренер) інж. Б. Гайдучок — ланковий.

Чемпіонками в клясі жінок вийшли „А" дружини СУМ-у, теж з Торонта, яка перемогла дружину „Левів" Чикаґо в жіночому фіналі. Ослаблена 1-ша жін. дружина „Ч. Січі" (синя) перемогла дружину Пласту з Клівленду 2:0, ремісувала з „Б" дружиною СУМ-у Торонто, „Левів" Чикаґо і програла з „Україною" Торонто 0:2 і тим самим не ввійшла до фінальних розгривок. Добре себе репрезентували молодші: жіноча і чол. дружини, хоч більшого успіху не осягнули.

Під час бенкету, що відбувся в залі Українського Вест Сайд Клюбу відбулося вручення Чаш, яким проводив А. Желтвай. Крім Чаші віцечемпіонів, відзначено теж змагуна „Ч. Січі — О. Поповича Трофеєм найкращого відбиванкаря турніру.

Опісля відбулися короткі наради частини Проводу УСЦАК-у. С. Маланчук — заступав голову В. Кізиму, Я. Хоростіль, А. Желтвай, В. Ігнатович. На наради були запрошені голова „Ч. Січі" М. Стебельський і керівник спорт секції „Ч. Січі" О. Твардовський. Делеґатуру СУАСТ - Схід репрезентував її організаційний референт д-р І. Ярош.

О. Твардовський

Леви у фіналі за професійну Чашу Заходу ЗСА

Леви — Шевролет 2:0

30-го квітня ц. р. розіграли „Леви" свої чергові змагання за професійну Чашу ЗСА на виїзді у Едвардсвіл (біля Ст. Люїс) із тамошнім першуном „Шевролет". Змагання відбулись на університетській площі.

„Шевролет" — це дружина складена зі самих молодих змагунів, дуже скора. „Леви" переважали їх технічно. Першу половину грали „Леви" проти вітру і не зважаючи на перевагу не могли добути воріт. Всі атаки противника вміло ліквідувала наша оборона.

У другій половині головка Шлапака із подачі Кашубського відбивається від поперечки, однак Шлапак притомно добиває м'яч із кількох кроків у ворота противника. Під кінець гри контужено воротаря „Левів" Ореста Банаха. Противник старається це використати, але Банах оборонив кілька небезпечних стрілів і тим самим запевнив перемогу Т-ві. Ціла дружина заграла добре. В передніх лініях вирізнялися Шлапак, який із кожним змаганням грає краще, Ґрін та Нога. Ціла оборона стояла на висоті завдання на чолі з Е. Мішаловим. Найкращим на грищі був, однак воротар Орест Банах, який знаменитою грою з'єднав прихильність чужої нам публіки. До цих змагань виступила дружина без контуженого у Мілвокі Е. Андрущишина: О. Банах, М. Крат, Е. Мішалов, В. Круг, Х. Кіпка, М. Іваник, В. Кашубський, В. Рой, Б. Шлапак, Р. Ґрін і М. Нога. Резервові: А. Еліяшевський, М. Медина, С. Подковіров та І. Полюхович.

На фінальні змагання за професійну Чашу Заходу ЗСА виїжджають „Леви" 14-го травня до Каліфорнії, де в Лос Анджелес зміряють свої сили із тамтешнім першуном, Юґославсько-Американським Спортовим Клюбом із Сан Педро.

Роман Б. Припхан

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЯКІВ МЕЦЬ, член УНСоюзу Відд. ч. 39 Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н. И., помер 21 листопада 1971 р. на 78-му році життя. Покійний народився в Курівцях пов. Тернопіль. Став членом УНС в 1920 році. Полишив в смутку дружину Елисавету, дочку і два сини з родинами. Похорон відбувся 24 листопада 1971 р на цвинтарі Католицької Церкви ім. св. Івана Хрестителя в Сиракюзах.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

МАРКО ДЗЄДЗЮХ, член УНСоюзу Відд. ч. 39 Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н. И., помер 3-го січня 1972 р. на 54-му році життя. Покійний народився в Сиракюзах, був членом УНС ціле своє життя. Полишив в смутку дружину Степанію, матір Магдалину, брата Милтона, братанка Юрія. Похорон відбувся 7 січня 1972 р на цвинтарі Католицької Церкви ім. св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. И.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

МИХАЙЛО ЛАБЯК член УНСоюзу Відд. ч. 6 Т-ва Тараса Шевченка в Гайстінґс-он-Гудсон, Н.И., помер 6-го січня 1972 р. на 49-му році життя. Покійний народився в с. Одрехова, повіт Сянок, Західна Україна. Полишив в смутку три тетї, сестрінку Марію в Канаді, брата Івана і 2 сестри Марію і Ксеню на Україні. Похорон відбувся 8 січня 1972 р. з церкви св. Михаїла, Йонкерс Н. И. на цвинтар Ман Гоуп, Гайстінґс, Н. И.

Вічна Йому Пам'ять!

ГНАТ ФИТЧАК, член УНСоюзу Відд. ч. 236 Т-ва Вільні Козаки в Сайре, Па., помер 13 січня 1972 р. на 86-му році життя. Покійний народився в Загутині, пов. Сянок. Став членом УНС в 1923 р. Полишив в смутку дружину Анну, дочок Анну і Емілію, синів Михайла і Пилипа, 3 внуків Деберд, Марка і Івана, сестру Марію в Україні та ближчу і дальшу родину.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Шерпан, секр.

ВОЛОДИМИР ГРИНЬОХ, член УНСоюзу Відд. ч. 361 Т-ва Дністер в Ню Йорку, помер 11-го грудня 1971 р. на 49-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНС в 1961 році. Полишив в смутку дружину Наталію Гриньох. Похорон відбувся 15-го грудня 1971 на цвинтарі С. Баунд Брук, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Вишиваний, секр.

МАРІЯ ТРУФИН, членка УНСоюзу Відд. ч. 266 Тов. Івана Франка в Амстердамі, померла 8-го січня 1972 р. на 68-му році життя. Покійна народилася в селі Бужок, пов. Золочів, Україна. Стала членом УНС в березні 1940 року. Полишила в смутку мужа Василя, дві доньки замужні Зосю Консідайн і Ольгу Чилушняк, шість внуків і один правнук. Похорон відбувся 12-го січня 1972 р. на цвинтарі св. Отця Миколая, в Амстердамі, Ню Йорк.

Вічна їй Пам'ять!

Василь Труфин, секр.

МАРІЯ ФЕСЯК, членка УНСоюзу Відд. ч. 316 Т-ва Укр. Народний Дім в Рочестері, померла 6-го лютого 1972 р. на 18-му році життя. Покійна народилася в Рочестері, Н. И. Стала членкою УНС в 1956 році. Полишила в смутку батька Миколу, матір Анастазію і брата Ярослава. Похорон відбувся 8 лютого 1972 на цвинтарі в Рочестері, Н. И.

Вічна їй Пам'ять!

Секретар Відділу.

ВОЛОДИМИР МАРІЯН МОРОЗОВИЧ член УНСоюзу Відд. ч. 334 Тва Івана Франка в Клівленді, Огайо, помер 16-го грудня 1971 на 43-му році життя. Покійний народився в Клівленді, Огайо. Став членом УНС в 1953 р. Полишив в смутку дружину Дзюдит, сина Марка, дочку Венді, маму Марію Морозович і сестру Стефанію Морозович Бохонок та шваґра Михайла Бохонок. Похорон відбувся 18-го грудня на цвинтарі Лейквуд Парк в Рак Ривер, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія М. Бохонок, секр.

ПЕТРО ПАВЛІВ, член УНСоюзу Відд. ч. 253 Т-ва ім. Івана Франка в Лудлов, Масс., помер 7 лютого 1972 р. на 85-му році життя. Покійний народився в Годовичі, пов. Стрий, Зах. Україна. Приїхав до Америки в 1912 р. Став членом УНС в 1925 р. Полишив в смутку дружину Юлію, дочку Анну, двох синів: Степана і Михайла, 5 внуків: Яким, Тимотей, Бабі, Василь і Чері. Похорон відбувся 10 лютого 1972 р. на цвинтарі святого Альойзія в Спрінфілд, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Фіцик Василь, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6744. Чулю вітає перших калік і представляє Тарзана

Прибувають наші перші пацієнти, щоб придивитися нам. Чотири туземці — без правих рук...

Це уру-уруси, Тарзане! Мій батько нераз допомагав їм.

Вітайте, уру-уруси!

Чулю, син вождя Улі з країни Буля, наш приятель! Нам сказали, що ти тут!

Один злюка, який пограбував у вас руку, ранив також мого приятеля Тарзана! Він був близький смерті! Приходьте, зустріньте його, а ми поможемо один одному, як приятель приятелеві!